

ШУМЕНСКИ УНИВЕРСИТЕТ
“ЕПИСКОП КОНСТАНТИН ПРЕСЛАВСКИ”

Педагогически факултет

КУРСОВА РАБОТА

На тема:

Методика за формиране на пространствените
представи и практическото ориентиране на
децата от ПУВ

Изготвил:

фак. № , курс III²

Специалност ПУНУП

Проверил: .....

/доц. д-р Р. Петрова/

2002 г.

I. Задачи на пространственото ориентиране

Способността на човека да се ориентира в пространството е от особено важно значение за неговото приспособяване към средата в която живее. За да може да се придвижи той трябва да набележи маршрута на своето движение, съобразявайки се с предметите, които го заобикалят, тяхното местоположение, с разстоянието от него до тях, а също и между тях, с тяхната форма, големина, а понякога и да предвиди безопасното разстояние, на което може да се доближи до тях. Необходимо е също да определи своето място по отношение на заобикалящите го предмети, покрай които трябва да се придвижи.

Ориентирането на децата в пространството е необходима предпоставка за тяхната пълноценна подготовка за живота, труда и обучението. Без умения за пространствено ориентиране, без пространствени възприятия и представи овладяването на писане, рисуване, чертане, физическо възпитание биха се осъществили много трудно.

Формирането на пространствени представи и умение за практическо ориентиране на децата в пространството е сложен и доста продължителен процес и зависи от характера на техния жизнен опит. В методическо отношение, формирането на пространствените представи трябва да е съобразено с това, на каква възраст са децата и кой вид възприятия са водещи в тази възраст. Според А. Любинская (“Детска психология” М., 1971) у 3-4- годишните деца водещ е двигателният анализатор, а у по-големите деца зрителните възприятия стоят в основата на пространственото ориентиране. Правилното пространствено ориентиране изисква ясни представи за местоположение, направление, разстояние и пространствено отношение между обектите, което налага още от най-ранна възраст да се формират умения за това.

1) Определяне на посоката. Постига се чрез изпълнение на задачи свързани с:

- определяне на положението на отделните части в собственото тяло (“Краката ми са долу”, “Главата ми е горе”, “Лицето ми е отпред”, “Коремът ми е по средата” и др.)

- определяне на предметите спрямо себе си (“Масата е пред мен”, “Куклата е до мен” и др.)

- определяне на местоположението спрямо друг обект (“Куклата е вдясно от камиона”, “Табуретката е под масата и др.)

2) Установяване на пространствените отношения между обектите. Задачите за изпълнение са:

- установяване на отношенията между два обекта (встрани, един до друг, над, под, върху, отгоре, на, зад, срещу, край, покрай, в)

- установяване на отношенията между повече от два обекта (около, между, покрай, накрая, в средата)

- установяване на отношенията на всеки спрямо всеки (“Камионът е вляво от масата”, “Чинията е върху масата”, “Около масата са столовете”, “Вдясно от масата са играчките” и др.) После се сменя точката на отчет.

3) Определяне на разстоянието между обектите (по-близо, по-далече, наблизо, надалече, отблизо, отдалече) със задачите:

- установяване на разстоянието между отделните обекти (“Телевизорът е близо до шкафа”, “Печката е по-далече от него” и др.)

- установяване на разстоянието между обектите и себе си (“Масата е близо до мен, а прозорецът е по-далече” и др.)

4) Ориентиране в двумерното пространство (равнината). Необходимостта от това умение е във връзка с подготовката на децата за работа по рисуване, писане, четене, чертане и др. Постига се чрез следните задачи:

- установяване на посоките “горе – долу” на лист

- установяване на посоките “ляво – дясно” на лист

- ориентиране по картина и разкриване на изобразените пространствени отношения